

Innhold

03

Demokrati i praksis

Av Hilde Schjerven

Side 03

05

Ungdomsrådet

svarer på 4 spørsmål om demokrati

Av Hilde N. Forsmo

Side 05

08

En samtale med ordfører Tom Mello om demokrati

Av Hilde N. Forsmo

Side 08

09

Paraaktivitetsdag

Av Karianne Fossli

Side 09

11

Demokrati og demokratiske prosesser

Av Line Melvold

Side 11

14

Demokratiske perspektiv inn i arbeidet med det digitale

Av Marit Lyngheim Wilhelmsen

Side 14

16

Foreldrekraften

Av Marit Handeland

Side 16

18

Felles språk i Føyenland barnehage

Av Sonja Bjune

Side 18

Visste du at FærderHuset
- avdeling barn, unge og
familier etableres i Færder
kommune våren 2023?

Den nye tjenesten er en
videreutvikling av Familiens
Hus som sikrer lavterskel-
tjenester til barn, unge og
deres familier. FærderHuset er
ikke bare en institusjon i
navnet, men også et fysisk
sted.

Det viktigste som etableres
i FærderHuset er et reelt
lavterskeltilbud til barn, unge
og deres omsorgspersoner.
Dette innebærer at innbygger-
ne våre kan komme i kontakt
med tjenesten på en enkel
måte. Tjenesten har ulike fag-
profesjoner som alle står klare
for å bistå ved behov. Det kan
være korte intervensjoner i
form av samtaler, der fokuset
er å bidra til å styrke den som
søker støtte slik at vedkom-
mende opplever mestring og
kontroll over eget liv. Det kan
også være et ønske om å delta
i et gruppetilbud, temakvel-
der eller støtte i kontakten inn
mot barnehage og skole.

Tilbudene som gis skal være
i tråd med behovene hos den
enkelte. Dette innebærer en
mer fleksibel tilnærming til å
gi støtte/hjelp enn det
kommunen har gitt tidligere.

Hilde
Schjerven
Kommunalsjef
Oppvekst

Leder

Demokrati i praksis - vårt felles ansvar at barn og unge i Færder utvikler god forståelse av betydningen av et demokrati

Oppvekst i Færder har et
ambisiøst og viktig mål: å utgjøre
en positiv forskjell i alle barn og
unges liv. Den helhetlige planen
for oppvekst gir oss en felles
retning og forståelse for hvordan
vi sammen skal skape optimale
oppvekstforhold – og en sentral
del av dette er å gi barn og unge
erfaringer med demokrati som
en levd verdi.

Demokrati handler om med-
virkning, respekt og fellesskap.
Det handler om å bli hørt, å
kunne påvirke, og å ta ansvar –
både for seg selv og for andre.
Og det starter tidlig.

Barnehagen – der demokratiet spirer

I barnehagen møter barna sine

første erfaringer med med-
virkning. Når de får være med
og velge aktiviteter, sette ord på
egne behov og delta i samtaler
om hvordan dagen skal se ut,
lærer de at deres stemme har
verdi. Dette er ikke bare
pedagogikk – det er demokratisk
dannelse.

I tråd med vår helhetlige plan
for oppvekst, skal barnehagen
være en arena der barn opp-
lever **tilknytning, trygghet og
tilhørighet** – og der de får kjenne
på **mestring og bli sett for sine
styrker**. Dette er jordsmonnet
som demokratisk forståelse
vokser i. Og våre barnehager tar
dette på fullt alvor. Det er jeg
glad for!

Demokrati handler om medvirkning, respekt og fellesskap. Det handler om å bli hørt, å kunne påvirke, og å ta ansvar – både for seg selv og for andre. Og det starter tidlig.

Skolen – demokratiets treningsarena

I skolen får barn og unge mulighet til å utvikle sin forståelse for demokrati i større sammenhenger. Ungdomsråd, elevråd og klassediskusjoner gir rom for refleksjon og kritisk tenkning. Men det er ikke bare innholdet som teller – det er også hvordan vi organiserer skolehverdagen.

Når elever får reell innflytelse, og når deres meninger tas på alvor, lærer de at demokrati er noe de er en del av. Skolen skal, i henhold til planen, bidra til å bygge en **solid kompetansegrunnmur** og fremme **psykisk helse og bærekraftige liv** – verdier som henger tett sammen med demokratisk medborgerskap. Skolene i Færder har dette som fokus hver dag, og deres bidrag er av stor betydning for den enkelte elev og for samfunnet for øvrig.

Vi vet faktisk at det å være aktører i egen læring, det å medvirke aktivt i sin egen læringsprosess, er det som bidrar mest til elevenes læringsutbytte.

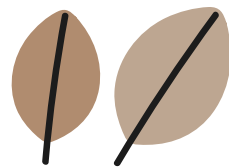
Foresatte – demokratiske medspillere

Foreldrene er barnas viktigste rollemodeller. Når foresatte engasjerer seg, deltar i samtaler med barnehage og skole, og viser interesse for samfunnsspørsmål, styrker det barnas forståelse for demokrati. Samarbeidet mellom hjem og barnas oppvekstarenaer er avgjørende for å gi barna en helhetlig opplevelse av medborgerskap.

I Færder kommune er **foreldre og foresatte** en del av det store laget rundt barnet – en landsby som sammen skal gi barn og unge de beste mulighetene til å realisere sitt fulle potensial.

Å forstå demokrati er ikke noe som skjer over natten. Det er en prosess som begynner i de tidligste årene og utvikles gjennom hele oppveksten. Ved å gi barn og unge erfaringer med medvirkning, respekt og ansvar, gir vi dem ikke bare kunnskap – vi gir dem kraften til å forme fremtiden.

Hilde Schjerven

Ungdomsrådet

svarer på 4 spørsmål om demokrati

Hilde N. Forsmo

Les hva ungdomsrådet mener om skolens rolle, hvordan flere kan engasjeres, hvor mye innflytelse ungdomsrådet faktisk har, og hva demokrati betyr for dem.

Hvilke tiltak eller arenaer mener dere at kommunen bør satse på for å styrke barn og unges forståelse og deltakelse i demokratiet?

Ungdommene mener at skolen er den viktigste arenaen for å styrke barn og unges forståelse og deltakelse i demokratiet. De foreslår at det arrangeres debatter og foredrag om temaer som ungdom kan relatere til, som skolepolitikk og ungdomspolitik, særlig i forbindelse med valg. Det bør også være mer fokus på barnevalget og viktigheten av stemmeretten.

De ønsker mer kunnskap om ungdomspartier og at unge oppfordres til å engasjere seg i samfunnet og demokratiet, men uten at det oppleves som press. Det er viktig at det snakkes om demokrati på en positiv og engasjerende måte, og at det gjøres gøy og tilgjengelig.

I tillegg foreslås det å bruke sosiale arenaer, for eksempel ved å ha stands på skoler, og å etablere egne arenaer som demokrativerksted, hvor unge

kan lære om og diskutere demokrati. Flere mener også at politikk bør få en tydeligere plass som fag i skolen.

Hva tror dere skal til for at flere barn og unge skal engasjere seg i demokratiske prosesser, som ungdomsråd, elevråd og valg?

Ungdommene peker på at engasjement i demokratiske prosesser ofte henger sammen med bakgrunn og oppvekst, og at barn av foreldre med høyere utdanning gjerne er mer samfunnsbevisste. Derfor mener de at skolen har en viktig rolle i å utjevne forskjeller og skape engasjement. Det foreslås at det legges mer vekt på hva det faktisk innebærer å være en del av elevråd, ungdomsråd eller andre samfunnsgrupper, og at dette bør snakkes om i klasserommet før valg av representanter.

Flere etterlyser mer informasjon og synliggjøring av hvor spennende og lærerikt det kan være å delta. Sosiale medier trekkes frem som en viktig kanal for å nå ut til unge, med egne profiler som viser hva man gjør og hvorfor det er viktig. Det bør også snakkes mer om hva slike råd og grupper faktisk har fått til, og hvilke positive effekter det har hatt.

Gjennom mer engasjement, samtaler i klassen og positiv synliggjøring – både fysisk og digitalt – kan flere barn og unge få lyst til å delta i demokratiske prosesser.

Hva tror dere skal til for at flere barn og unge skal engasjere seg i demokratiske prosesser, som ungdomsråd, elevråd og valg?

Ungdommene peker på at engasjement i demokratiske prosesser ofte henger sammen med bakgrunn og oppvekst, og at barn av foreldre med høyere utdanning gjerne er mer samfunnsbevisste. Derfor mener de at skolen har en viktig rolle i å utjevne forskjeller og skape engasjement. Det foreslås at det legges mer vekt på hva det faktisk innebærer å være en del av elevråd, ungdomsråd eller andre samfunnsgrupper, og at dette bør snakkes om i klasserommet før valg av representanter.

Flere etterlyser mer informasjon og synliggjøring av hvor spennende og lærerikt det kan være å delta. Sosiale medier trekkes frem som en viktig kanal for å nå ut til unge, med egne profiler som viser hva man gjør og hvorfor det er viktig. Det bør også snakkes mer om hva slike råd og grupper faktisk har fått til, og hvilke positive effekter det har hatt.

Gjennom mer engasjement, samtaler i klassen og positiv synliggjøring – både fysisk og digitalt – kan flere barn og unge få lyst til å delta i demokratiske prosesser.

Føler dere at dere i ungdomsrådet at dere har reell innflytelse i saker som angår dere i kommunen? Hvorfor? Hvorfor ikke?

Ungdommene i rådet opplever at graden av innflytelse varierer avhengig av saken. I noen tilfeller føler de seg tydelig hørt, spesielt når de får besøk av personer som presenterer konkrete saker og ber om innspill. Da oppleves deltakelsen som meningsfull. Samtidig er det også situasjoner der de opplever at deres innspill ikke har noen reell betydning, og at det de sier ikke tas med videre.

Flere uttrykker at ungdomsrådet blir lyttet til på spesifikke temaer, men ikke alltid – noe som ikke nødvendigvis oppleves negativt, men som viser at innflytelsen er begrenset. Noen følger med på kommunens portal og kjenner igjen saker som har vært diskutert i rådet, men etterlyser mer rapportering fra møtene for å se tydeligere spor av påvirkning.

Det pekes også på at enkelte politikere ikke har tillit til ungdoms dømmekraft, og at det derfor kreves en «voksen og god» forklaring for å bli tatt seriøst. Likevel finnes det eksempler på at ungdoms engasjement har hatt direkte innvirkning.

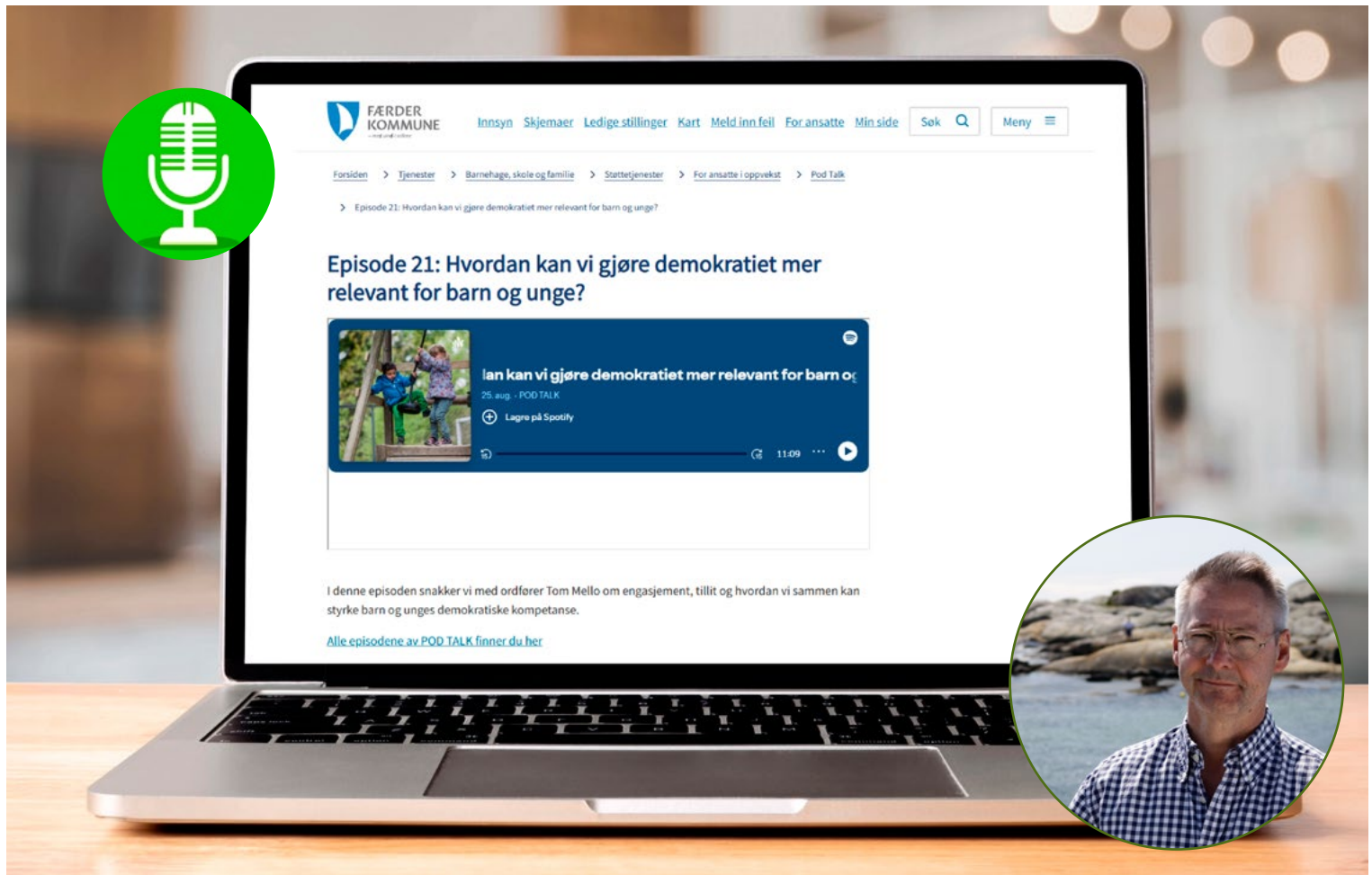
Oppsummert mener ungdommene at de har noe innflytelse, men at det er behov for mer synliggjøring av hvordan deres stemme faktisk påvirker beslutninger. De ønsker at flere unge skal få vite at engasjement kan ha effekt – og at det nytter å prøve.

Hva betyr demokrati for dere, og hvordan opplever dere at barn og unge lærer om det i dag?

Ungdommene beskriver demokrati som rettferdighet, trygghet, inkludering og muligheten til å være med og bestemme. Det handler om at flere stemmer blir hørt, og at man kan stole på myndighetene og systemene som styrer samfunnet. For mange betyr demokrati også å kunne gjøre en forskjell.

De opplever at barn og unge lærer om demokrati hovedsakelig gjennom skolen, særlig i samfunnsfagtimene, men også via sosiale medier for dem som er interesserte. Likevel mener flere at undervisningen ikke er tilstrekkelig, og at det er for lite fokus på demokrati i skolen. Det etterlyses mer engasjerende og grundig undervisning, og at lærere får bedre støtte til å undervise i komplekse samfunnstemaer som velferdsstat og skattesystem.

Det foreslås at elever oppfordres til å snakke sammen og diskutere i grupper med ulike meninger, for å lære mer om demokratiske prosesser i praksis. Flere uttrykker at mange unge fortsatt ikke forstår hva demokrati egentlig innebærer, og at det trengs mer innsats for å gjøre temaet relevant og tilgjengelig.

Hilde N. Forsmo

Demokrati i praksis – en samtale med ordføreren

I en ny podcast har jeg intervjuet vår ordfører om betydningen av demokratiet – med særlig fokus på hvorfor det er viktig at barn og unge forstår hva et demokrati er, og hvordan vi som voksne kan bidra til denne forståelsen.

Gjennom samtalen løfter vi frem hvordan demokrati ikke bare handler om valg og politikk, men om verdier som medvirkning, respekt og inkludering – verdier som er helt sentrale i arbeidet med barn og unge.

Podcasten er laget for alle ansatte i oppvekstsektoren i Færder kommune, og målet er å skape refleksjon og bevissthet rundt hvordan vi kan

styrke barn og unges demokratiske kompetanse i hverdagen.

Ta deg tid til å lytte – og la samtalen inspirere deg i ditt arbeid!

LYTT TIL POD TALKEN HER!

Paraaktivitetsdag med fokus på bevegelsesglede og inkludering

Karianne Fossli, fysioterapeut v/ forebyggende helsetjenester

Lørdag 23. august arrangerte Færder kommune en engasjerende og mangfoldig paraaktivitetsdag på Labakken skole, i samarbeid med Vestfold og Telemark idrettskrets og Tønsberg kommune. Arrangementet var rettet mot barn og unge med ulike funksjonsnedsettelse i Færder og Tønsberg, og samlet rundt 30 deltakere – med familier og ledsagere.

Mangfold av aktiviteter gir mestring og glede

Deltakerne fikk prøve seg på et bredt spekter av aktiviteter – som turn, cheerleading, innebandy, orientering, hundekjøring, skyting, fotball, taekwondo, sittevolleyball, rullestolhåndball, boc-cia og teppecurling. Lokale idrettslag stilte opp med instruktører, og ga både barn, unge og deres familier muligheten til å teste ut ulike idretter og få innsikt i hvilke tilbud som finnes lokalt. Sjekk ut om lokale, tilrettelagt fritidstilbud på [nettsiden til Vestfold og Telemark idrettskrets](#).

Inkludering i idretten – mer enn bare fysisk aktivite

Dette var fjerde året Færder kommune arrangerte paraaktivitetsdag for barn og unge. Dagen har blitt en viktig møteplass for både familier og aktører innen tilrettelagt idrett. Betydningen av tilrettelagte aktiviteter kom tydelig frem gjennom Brukerreisen i 2022, der foreldre til barn og unge med ulike funksjonsnedsettelse ga innspill til kommunen om hva som er viktig og meningsfullt for dem. Dette har påvirket prioriteringen av å arrangere slike dager jevnlig.

Andelen mennesker med funksjonsnedsettelse som deltar i organisert idrett er lavere enn i befolkningen ellers. Det gjør arbeidet med å skape inkluderende og tilrettelagte aktiviteter ekstra viktig. Heldigvis har mange fritidsorganisasjoner de siste årene styrket sitt fokus på inkludering, og antall tilbud er i vekst. Deres innsats er avgjørende for at lokalsamfunnet kan tilby trygge og tilgjengelige arenaer der barn og unge kan oppleve bevegelsesglede, sosialt fellesskap og mestring. Bevegelsesglede i et fellesskap er viktig for alle! I tillegg til de fysiske helsegevinstene som økt kondisjon, styrke og motorisk utvikling, gir deltakelse i idrett også verdifulle sosiale og personlige effekter: vennskap, nettverk, trygghet, læring og mestringsopplevelser.

Samarbeid på tvers – nøkkelen til sukses

Samarbeidet mellom kommuner, skoler og frivillige organisasjoner er avgjørende for å arrangere denne dagen. Anne Katrine Aas, rådgiver for paraiddrett i Vestfold og Telemark idrettskrets, har vært motoren i samarbeidet og har tett kontakt med en rekke lokale idrettslag. Fra Færder kommune deltok fysioterapeuter

fra forebyggende helsetjenester og idrettsrådgiver fra virksomhet for kultur og frivillighet. Fra Tønsberg bidro ergoterapeut, samt assisterende rektor på Byskogen skole. De lokale ansatte har bidratt med rekruttering, organisering og praktisk bistand på selve dagen. Når flere bidrar, blir det enkelt å gjennomføre en slik dag – og veldig mye hyggeligere å gjøre det sammen!

Paraaktivitetsdagen viser hvor viktig samarbeid og fellesskap er for å skape inkluderende møteplasser – som fremmer bevegelsesglede for alle.

Demokrati og demokratiske prosesser

Line Melvold, virksomhetsleder i Barnas have & Hårkollen barnehage

To barnehager skal samles og bli til en virksomhet.

To bygninger og en stor utebase, samt to personalgrupper skal samles om noe felles og bygge et faglig fundament, med målsetning om å skape gode liv for barna i barnehagen. Jeg har tenkt mye på hvor mange mennesker, både små og store, som er i interaksjon og relasjoner med hverandre hver dag i barnehagene, og det er faktisk over 520 mennesker hver dag som på en eller annen påvirker hverandre. Et lite miniatyr-samfunn som også skal bygge på demokrati og demokratiske prosesser. Hvordan få til det, mon tro?

Kan det være at David Bowie og Andy Warhol kan gi oss hjelp?

Barn trenger å oppleve at de hører til et fellesskap. Et fellesskap hvor det er godt å være, hvor man blir sett, tatt imot, føler seg like mye verdt, anerkjent og respektert. Å kjenne seg verdsatt og inkludert er avgjørende for barns trivsel i barnehagen. Det samme gjelder for ansatte på arbeidsplassen. Dere som leser har nok opplevd gode arbeidsplasser med høy trivsel, og kanskje dessverre det motsatte?

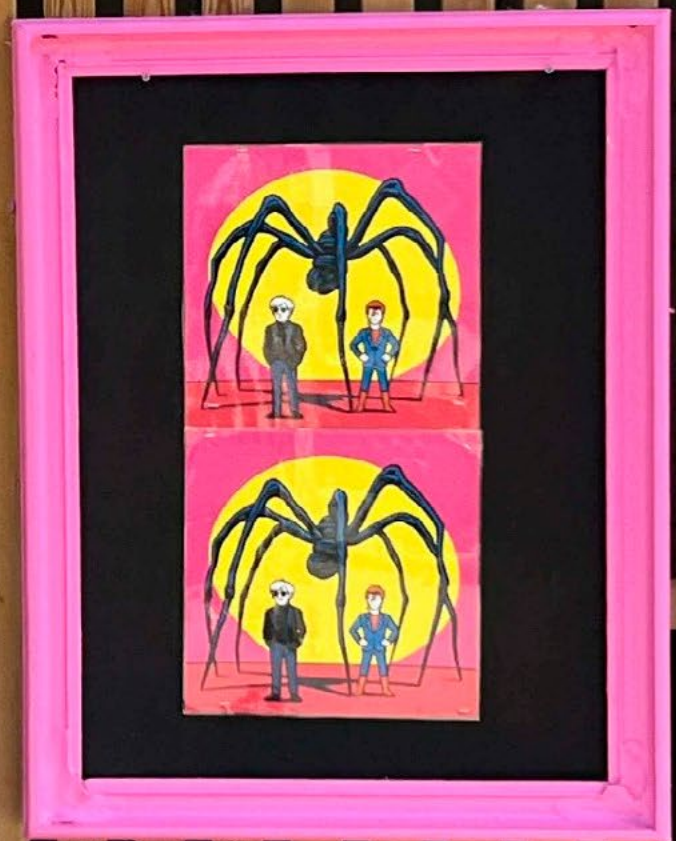
Alle disse relasjonene trenger noe å samles om. Det fordrer ansatte som tar valg og grep om hvilke impulser barna skal få møte gjennom barnehageåret. Dette igjen krever bevissthet og et profesjonelt ansvar for at barndommens egenverdi blir respektert og ivaretatt. Når vi gjør prioriteringer om hva barnehagehverdagen skal fylles med, kan vi ta med oss disse perspektivene:

Hva er det vi vil at barn skal være?

Hva slags samfunn skal vi ha?

Hva slags kompetanser trenger barna for å mestre og påvirke fremtiden?

Innholdet i helsefremmende barnehager kjenne- tegnes av at barns rett til medvirkning ligger til grunn og er helt avgjørende for valg av innholdet i hverdagen. Ifølge Grunnloven § 104 og barnekonvensjonens artikkel 12 har barn rett til å bli hørt i alle forhold som vedgår dem. Barns autonomi i barnehagen handler om evnen, retten og plikten til å styre eget liv, og må ses i sammenheng med Barnekonvensjonen som gir barnet rett til å ha egne synspunkter og fritt uttrykke dem. Synspunktene skal ha stor betydning for ansatte i planlegging, gjennomføring og evaluering. Både enkeltbarnets og barnegruppens innspill skal komme til uttrykk, og

barnehagen skal derfor aktivt tilrettelegge for et inkluderende miljø hvor barna skal oppmuntres til å danne seg synspunkter på et fritt og selvstendig grunnlag.

Synspunktene barna kommer med, kan tilføre relevante perspektiver og relevant erfaring, og skal ikke overhøres. Utøvelsen av barnets eller barnas rett til å bli hørt er et avgjørende element i slike prosesser. Alt dette må derfor være en helt naturlig del av den pedagogiske rammen.

Det er helt sentralt at det skapes en hverdag i barnehagen der barn opplever å få impulser som gir dem meningsfulle muligheter til å tenke selv. I rammeplanen står det at barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Vi som jobber her, er ansvarlige premissleverandører for å skape møteplasser som gir muligheter til medvirkning og deltakelse. Dette er demokratilæring og -forståelse i praksis.

Å ta bærekraftige pedagogiske valg rundt innholdet i barnehagen handler blant annet om å skape demokratiske møteplasser hvor ansatte introduserer et innhold som logger barn på. Et innhold som skaper glød og glede i barnehagelivet, og som gir mening for dem. Barn trenger felles referanser for å etablere felles interesse og felles retning. Det samme gjelder ansatte. Det er her prosjektarbeid som arbeidsform kan støtte oppunder verdien om å gjøre barnehagen til en demokratisk møteplass for fellesskapet. En møteplass hvor alle barn blir ivaretatt på best mulig måte og ser på hverandre som viktige deltakere.

Så: Hva slags meningsfulle møter mellom barn og ansatte velger vi å invitere til, og på hvilken måte skaper vi sammenheng mellom disse møtene?

Prosjektarbeid handler om det som har vært, det som er og det som skal bli, og om å skape forbindelser gjennom en innrammende praksis. Å bygge en positiv og inkluderende kultur sammen med barnegrupper i barnehagen henger sammen med innholdet og hva barn og ansatte er sammen om i hverdagen. Her må vi velge slik at vi gjør innholdet meningsfullt og interessant for både barna og oss selv. Det vi skal være sammen om i barnehagen, må bety noe for barn.

Når barn og voksnes kobles til hverandre, kan prosjektbasert arbeid bidra til fornyet innsikt og forståelse for fenomener i verden og en barnehage i konstant endring.

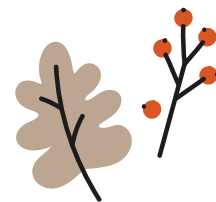
(Bakke, Jenssen & Sæbø, 2017, s. 82)

Så vi i Hårkollen barnehage og Barnas have bruker kunsten til Warhol og musikken til Bowie som en bro mellom barnehagene, og til en større forståelse om hvordan vi som ansatte må handle på barns uttrykk og signaler, og hvordan vi i mye større grad må lytte snarere enn å ha munnen full av ord.

Slik kan vi kanskje skape det gode liv, der barna kan lære mer om egen identitet og andres gjennom alle forbindelsene vi har gjennom en hverdag sammen?

Vi gleder oss til reisen. Sammen.

Pensum: Melvold, L. (2019) Barn er budbringere – en veiviser til psykisk helsefremmende barnehager. Kommuneforlaget.

Demokratiske perspektiv inn i arbeidet med det digitale

Marit Lyngheim Wilhelmsen, ikt-rådgiver for skole og barnehage
(teksten er språkvasket av KI, men ikke skrevet av KI)

Den digitale verden - mer eller mindre demokrati?

To tredjedeler av verdens befolkning har god tilgang til internett, mens en tredjedel, spesielt i afrikanske land og blant kvinner der, ikke har samme mulighet. Dette skaper en digital kløft som kan påvirke demokratiet negativt. For barn i Norge oppleves ikke det digitale som en adskilt eller egen del av livet, det er en av arenaene der de lever livene sine.

Internettets dualitet

Internett gir oss tilgang til all verdens informasjon, men det kan også føre til utfordringer. Da Tim Berners-Lee fant opp internett i 1989, hadde han neppe sett for seg at det skulle ta over verden. I starten var visjonene mange, blant annet at det skulle være mulig for de med få ressurser å drive næring. Slik ble det ikke, da internetthandelen nå er dominert av de største selskapene i verden.

Plattformiseringens påvirkning

Plattformiseringen påvirker også hvordan vi driver kommune og arbeid med barn og unge. Vi har våre avtaler med Microsoft, og for oss er Teams, Outlook og OneDrive en del av dagligta- len. Og tenke at «å google» ha blitt et verb!

FRITIDSBRUK

Sosiale medier og ungdom

Sosiale medier er ment for å være nettopp so- siale. Når vi over 30 år er på Facebook, befinner vi oss på de gamles arena. Barn og unge er på Snapchat, TikTok, Youtube og Discord, hvor de uttrykker seg, holder kontakt med venner og noen ganger tør å være seg selv. Men det er også her de kan uttrykke sterke meninger, ekskludere andre, ha kontakt med fremmede og utgi seg for å være noen andre. De scroller gjennom me- ningsløse reels om slanking, sminke, KI-generert innhold og fake news, men finner også informa- sjon de lur på og samhold med andre som har det på samme måte. Farene er at de fleste unge får nyhetene fra redaktørløse kilder som ikke er nøytrale, noe som utfordrer demokratiet på en ny måte. Det er også færre unge som aktivt søker informasjon, kanskje fordi de får så mye servert.

Gaming og avhengighet

Gaming har samme dobbeltheten som sosiale medier, men kan også knyttes til avhengighet. Det handler ikke om antall timer, men om man klarer å la være når det er nødvendig. Gaming kan også være en nydelig arena for virkelighets- flukt og drømmeri. Den gir mulighet til å være seg selv, ta strategiske valg og utvikle utholden- het i å løse oppgaver, enten alene eller sammen med andre.

SKOLEBRUK I FÆRDER KOMMUNE

Når det jobbes digitalt i Færderskolen, har ikke barn og unge tilgang til sosiale medier og ikke-pedagogiske-spill på sitt læringsbrett eller skolePC. Elevenes mobiler er lagt bort, og dette var tilfelle lenge før mobilforbudet ble lansert nasjonalt. Barn og unge befinner seg på plattformer vi har avtaler med og innenfor nett der vi har satt sperrer for å sikre trygghet. For de minste er kun forhåndsgodkjente sider som passer til alderen tilgjengelige. Fra 5. trinn og oppover har vi lagt sperrer i enheter og nettverk, og vi samarbeider med andre kommuner og Kripos. Vi kan ikke lære barn og unge om digital dømmekraft og nettvett uten å bruke det, noe vi gjør innenfor trygge rammer.

Hensiktsmessig bruk av digitale enheter

Hensiktsmessig bruk av digitale enheter handler om å bruke riktig verktøy til riktig tid og finne riktig innhold til riktig mål. Når opplæring planlegges, kan det digitale både levere innhold og være et verktøy. Vi har avtaler med god-

kjente leverandører av læremidler og innhold samt verktøy. I Norge har vi verdens strengeste krav til universell utforming av IKT, noe som gjør tilpasning til elever med ulike behov mulig. Barn kan lære å skrive ved å høre hva de har skrevet, og DigiHand-forskning fra Høgskulen i Volda på 2. trinn viser at de som bruker denne metoden, skriver lengre tekster med meningsinnhold, men kan bruke noe lengre tid på å utvikle funksjonell håndskrift fordi de må også øve med blyant. Vi lærer også barna å bruke KI (kunstig intelligens) på en trygg måte, og de kan vise sin kompetanse gjennom tekst, film, podcaster, programmering og visuelle fortellinger, enten alene eller i samskaping med andre. Å kunne uttrykke seg er en viktig del av demokratiet, og det får barn og unge mange muligheter til hos oss!

Kilder:

[DigiHand fra Høgskolen i Volda](#)

Udires anbefalinger om tillattsidar:

[Hvordan beskytte elever mot skadelig innhold på nett | udir.no](#)

Foreldrekraften

Marit Handeland, helsesykepleier og leder i skolehelsetjenesten

Jeg har jobbet som helsesykepleier i over 20 år. Jeg møter superforeldre hver dag. De imponerer meg. Det er så mye å klare, ikke minst så mange situasjoner barn kan havne i. Fra 2. klassingen som plutselig vil være tenåring med sminke og som slutter å leke, til gutten i 5.klasse som ikke vil på skolen lenger. Det er ikke lett å finne ut hva en skal gjøre. Foreldre vet bare at her må de stille opp. De har foreldrekraften som gjør at de går mil for å løse utfordringen. Vi, i tjenestene, er så glade for denne kraften. Men, hvordan møter vi foreldrene når de kommer med utfordringen og vil ha hjelp?

Veien mot løsning går gjennom lyttende samarbeid

Vi som har møtt mange foreldre får noen ganger tilbakemeldinger på hva som gjorde at det snudde i et krevende problem. Det som går igjen er at vi spilte på lag, at vi hørte på hverandre og tenkte ut løsninger sammen. Noen ganger var det små enkle råd som foreldre tok til seg, andre ganger var det et mer omfattende samarbeid med samtaler over tid, mot samme mål. En forelder sa at hun ble mer trygg i å stå på og gjøre dette vi hadde planlagt når vi samarbeidet. Hun ble ikke så usikker. Telefonsamtaler, sms eller møter der vi snakket om hva er det som virker og ikke virker.

Noen ganger fungerer ikke dette samarbeidet. Det kan handle om at det er mange teorier som virrer mellom hjelperne, lærere og spesialister. Det er når vi ikke helt forstår, men leter under mange steiner. Noen er blitt mer sikre enn

andre på hva som er feil. Foreldre blir med på utprøving, vil samarbeide, men er kanskje forvirret over hvordan det skal gjøres. Hvordan få evaluert det vi gjør? Jeg vil at foreldre hever stemmen hvis de ikke tror på våre forslag. At de spør med frimodighet om vi kan gjøre en ny vurdering. Jeg vet at foreldre kjenner datteren og sønnen sin. At de har andre kanaler enn oss hjelpere til å få vite om vi er på sporet av rett vei til løsning.

Foreldrekraften i møte med skolevegring

Skolevegring er vel det vi er mest redde for. Vit at barnet forsøker å si oss noe med det hun velger. Mest sannsynlig er det noe vi ikke har forstått. Strever hun med å bli godkjent av de andre? Har hun laget en fremtidsteori om at hun er dum når hun ikke klarer et fag? God kartlegging må vi gjøre sammen. Jeg tror barnet har gode intensjoner med det det gjør. Det handler om å komme til barnets logikk. Det kan være så enkelt at en

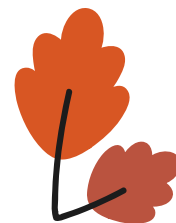

Jeg vil minne om at vi skal lytte til hva foreldre sier. For barnet er foreldre viktigere enn alt og alle.

har misforstått, men også være en begynnende angst som har fått vokse. Da er det viktig å unngå fristelsen det er å tilrettelegge for mye i beste mening for å unngå at angsten kommer tilbake. Det er viktig at foreldre tror på foreldrekraften. Deres tillit til barnets mot og egne krefter til å klare det, gjør en stor forskjell. Hvis foreldre gir opp, gir i hvertfall barnet opp. Angst kommer av mange ting, men er særlig til stede når en skal klare noe nytt eller uforståelig. Eller når det skjer noe uventet som en er redd skal skje igjen som

å begynne å stotre når en leser høyt eller at det skjer noe i sosiale medier som ikke er greit.

Jeg vil minne om at vi skal lytte til hva foreldre sier. For barnet er foreldre viktigere enn alt og alle. Foreldrekraften gjør barnet modigere, gjør troen på endring lettere og gir oss verdifull innsikt i hva som akkurat dette barnet kan forventes å klare.

Felles språk i Føyenland barnehage: ASK og flerkulturelle familier

Sonja Bjune, virksomhetsleder Føyenland barnehage

I tråd med rammeplanen for barnehagen skal mangfold og gjensidig respekt være en del av barnehagens verdigrunnlag. Dette innebærer at alle barn skal føle seg sett og anerkjent for den de er, og oppleve tilhørighet i fellesskapet. Vår visjon ivaretar dette: et trygt sted å være, et godt sted å lære, og vi har faglig trygghet og fremtidsrettet læring med vekt på sosial tilhørighet.

Mål og intensjon

Barnehagen skal være et trygt sted hvor barn og familier med flerkulturell bakgrunn opplever aksept og tilhørighet. "Fra flukt til tilhørighet" er et tema som omhandler overgangen fra å være på flukt til å finne et sted og en følelse av å høre til. Det handler om å skape trygghet, bygge nye relasjoner og integreres i et nytt samfunn. Personalet følger opp tett for å sikre trygghet og mulighet for barnas lek, utforskning og læring.

Barnehagen vår = verden vår – inkludering

Rammer for arbeidet

Mange familier befinner seg i en sårbar livssituasjon. Barnehagen må møte dem med varme og forståelse, og skape en barnehagehverdag preget

av trygghet og positive opplevelser. Språkutvikling støttes både på morsmål og norsk, og dette får vi til ved å bruke ASK.

Pedagogisk innhold og rutiner

Ved mottak av flerkulturelle familier gjennomføres oppstartssamtaler med fokus på barnets pedagogiske behov og språkkompetanse. Informasjon om barnehagehverdagen og norsk kultur formidles på flere språk, og velkomstbrev og informasjonsmateriell er tilgjengelig på morsmål.

Ansvarsfordeling

Alle ansatte har ansvar for inkluderende praksis. Hver avdeling har en flerkulturell/språkansvarlig

som får tid til å sette seg inn i relevant materiell og dele med kolleger. Vi implementerer dette gjennom avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Vi øver på felles tegn – "Tegn i fokus" – og formidler disse til foreldrene. Vi øver også på "månedens sang". Målet er ASK for alle, gjennom hele barnehagedagen.

Hvorfor er ASK viktig for barns utvikling

ASK står for Alternativ og Supplerende Kommunikasjon. Dette er en samtaleform som styrker relasjoner, utvikler språk og fremmer sosial kompetanse – både ute og inne. Her er eksempler på hvorfor vi har satset på ASK i Føynland barnehage for å styrke barns utvikling.

Vi har laget ferdig en startpakke og systematisert materiell for bruk gjennom hele året knyttet til barnehagens årshjul.

Språkutvikling og forståelse

ASK gir barna mulighet til å uttrykke tanker, følelser og erfaringer. Gjennom samtaler og bilder lærer barna nye ord og begreper, og utvikler evnen til å lytte og uttrykke seg.

- Bruk av flere sanser (syn, hørsel, taktil) styrker forståelsen.
- Tegn illustrerer talespråket og gjør det mer synlig.
- Det er lettere å gjenkjenne en bevegelse enn lyd.

Sosial kompetanse, identitetsutvikling og mestringstro

Barna lærer å ta andres perspektiv, vise empati og samarbeide. Ved å bruke ASK fremmer vi trygghet, respekt og forståelse i samspill med andre. ASK kan redusere frustrasjon og styrke selvfølelsen.

- Når barn blir lyttet til og tatt på alvor, opplever de at deres meninger betyr noe – og får tro på egne evner.

Trygge relasjoner er grunnlaget for all utvikling og læring

Vi organiserer barnehagehverdagen i små grupper, fordi vi vet at barn lærer best om seg selv og verden, lek, samspill og språkferdigheter i grupper med ulik lek- og språkkompetanse.

Avslutningsvis viser erfaringene fra Føynland barnehage at bruk av ASK er et kraftfullt verktøy for å fremme inkludering, språkutvikling og sosial kompetanse i møte med barna og deres familier. Ved å skape et felles språk gjennom alternativ og supplerende kommunikasjon, styrkes barnas identitet, mestringstro og relasjoner. Dette understreker betydningen av en helhetlig og relasjonsorientert pedagogisk praksis, der alle barn får mulighet til å uttrykke seg og bli forstått – uavhengig av språklig bakgrunn.

Statustapport

nettverkskontakt

forebyggende barnevern

Færder kommune har en nettverkskontakt i forebyggende barnevern, Elisabeth Jopperud, tilknyttet Færderhuset. Rollen innebærer støtte til ansatte og familier, både på system- og individnivå.

Økt bruk våren 2025

Våren 2025 har ansatte i større grad benyttet nettverkskontakten til drøftinger og deltakelse i samtaler og møter enn i hele 2024. Erfaring med tilbudet ser ut til å bidra til økt og gjentatt kontakt, hovedsakelig via telefon og e-post.

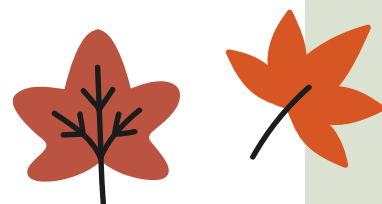
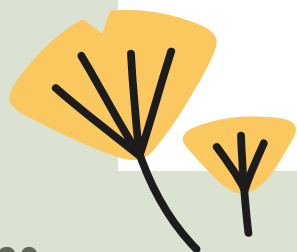
Ambulerende ressursteam i barnehagene

Nettverkskontakten koordinerer det ambulerende ressursteamet. Bruken har økt (11 team våren 2025 mot 10 i hele 2024), men seks planlagte team ble avlyst grunnet manglende saker, noe som indikerer potensial for ytterligere bruk.

Samarbeid med skolene

Skolene har invitert nettverkskontakten inn i ressursteam og tverrfaglige team ved behov. Drøftinger skjer i mindre grad gjennom ressursteam, men tas opp direkte når det er hensiktsmessig. Flere henvendelser har ført til videre bistand fra Færderhuset.

Nettverkskontakten opplever økt bruk fra flere tjenester og ansatte, særlig i barnehager og barneskoler. Dette kan knyttes til et felles fokus på tidlig innsats og målrettet støtte.

Styrket samarbeid med foreldre våren 2025

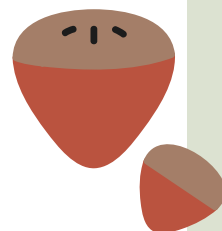
Våren 2025 har det vært en positiv økning i samtaler der nettverkskontakten møter foreldre sammen med ansatte fra barnehage eller skole. Når dialogen om barnets og familiens behov skjer i samarbeid med foreldre og eksempelvis barnets nærmeste pedagog, legges det tidlig til rette for et konstruktivt og tverrfaglig samarbeid. Dette bidrar til å sikre helhetlig støtte for barn som har behov for ekstra oppfølging.

Aktivitet	Totalt 2024 (85)	Vår 2025 (102)
Individuell drøfting (tlf, teams)	43	29
Tverrfaglig team (møte)	8	7
Individuelle samtaler (møte)	7	40
Ressursteam barnehage (møte)	10	11
Ressursteam skole (møte)	1	5
Systemjobbing: kunnskapspåfyll til ansatte	16	10

Tjenester som tar kontakt	Totalt 2024 (44)	Vår 2025 (83)
Barnehage	43	29
Skole	8	7
Helsesykepleier	7	40
PPT	10	11
Foreldre	1	5
Mottakskoordinator	16	10
Andre (FINT, Færderhuset, familievernet, familier)	5	11

Hvor mange ført til individuell oppfølging fra nettverkskontakt etter drøfting	Totalt 2024 (17)	Vår 2025 (20)
Informasjonssamtale barn eller foreldre	6	5
Førstegangssamtale Færderhuset	4	13
Deltaker tverrfaglig møte	7	1
Støtte til ansatt		1

Elisabeth Jopperud
Nettverkskontakt forebyggende barnevern

**SEND OSS GJERNE TIPS TIL
INNHOOLD I NYHETSBREVET!**

Redaksjonen:

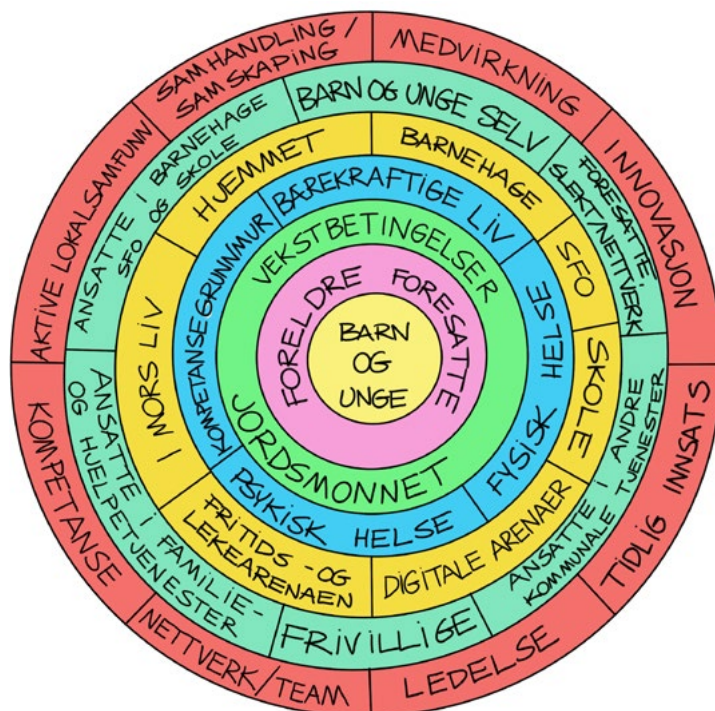
Marit.handeland@faerder.kommune.no

Marit.lyngheim.wilhelmsen@faerder.kommune.no

Vibeke.gundersen@faerder.kommune.no

Ann.kristin.johansen@faerder.kommune.no

Hilde.nordberg.forsmo@faerder.kommune.no

Telefon: 33 39 00 00
postmottak@faerder.kommune.no
www.faerder.kommune.no

